

TMB ETİK İLKELER BELGESİ

Madde 1. Amaç

Türkiye Mütcaahhitler Birliği (TMB) Etik İlkeler Belgesi'nin amacı; TMB üyelerinin mesleki faaliyetlerini yürütürken uymaları gereken temel etik davranış ilkelerine vurgu yaparak, mütcaahhitlik sektörünün sahip olması gereken güven ve saygı ortamını toplumda oluşturmak ve sektörde etik kültürünü pekiştirmektir.

TMB ve onun bütün üyeleri, bu belgede yer alan ilkelerin yüceliğine inanırlar ve belgenin gücünün, denetim ve yaptırımlardan ziyade, ilkeleri gönüllü olarak benimsemekle ortaya çıkacağından emindirler.

Madde 2. Kapsam

TMB Etik İlkeler Belgesi, TMB ve organlarını, TMB üyelerini, üyelerin yurt içinde ve dışında faaliyette olan temsilciliklerini, ofislerini, şantiyelerini, tüzel kişilik ve çalışanları ile birlikte kapsar.

Madde 3. Tanımlar

Bu belgede yer alan bazı kelime ve kavramlarla ilgili açık tanımlar aşağıdaki gibidir:

(a) Türkiye Mütcaahhitler Birliği [TMB]

Türkiye Mütcaahhitler Birliği, daha bayındır bir Türkiye ve daha bayındır bir Dünya kurmayı amaç edinmiş, esas faaliyetleri mütcaahhitlik olan üyelerin oluşturduğu bir Sivil Toplum Kuruluşudur. Kuruluş; T.C. Kanunları çerçevesinde görev yapar. İsmindeki Türkiye kelimesinin kendisine yüklediği sorumluluğun bilincindedir.TMB, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'ne bağlıdır. Düşünce, vicdan ve girişim özgürlüklerinin gelişimini her platformda destekler. Bütün çalışmalarında kamu yararını gözetir.

TMB'nin Misyonu:

TMB, inşaat sektöründe teknik, teknolojik, finansal, hukuksal ve ekonomik gelişmeler sağlamak üzere çalışmalar yapar ve sektör sorunlarına hakça çözümler bulur. Üyelerinin rekabet gücü edinmesini destekler, sektörün ekonomik verimliliğinin artması ve sürdürülebilir gelişmeye ulaşması için çalışmalar yapar, bilime dayalı politikalar oluşturur. Çalışmalarını ilgili karar mercileri, üyeleri ve sektör mensupları ile paylaşır. Mütcaahhitlik sektörünün iş ahlâkı ilkelerini (etik ilkelerini) oluşturur, geliştirir; bu ilkelerin üyeleri tarafından benimsenmesini ve uygulanmasını sağlar. Sektörün gelişimine hizmet etmek üzere üyeleri arasındaki iletişimi ve dayanışmayı, iş ahlâkı ilkeleri (etik ilkeler) çerçevesinde geliştirir; üyelerinin haklı yararlarını savunur.

Misyonu doğrultusunda oluşturduğu görüş, öneri ve politikaları, gerektiğinde kamuoyu ile paylaşır, bu maksatla 'düşünce ağları' kurar.

(b) Üye / Üyeler

Üye (veya çoğul üyeler) TMB üyeliğine hak kazanmış ve “Üyelik Bildirgesini” imzalamış, esas faaliyeti müteahhitlik olan tüzel veya özel kişilerdir. “Üye” kelimesi, belirlediği şirketin tüzel kişiliğinin yanısıra; şirketin, yurt içinde ve dışındaki temsilciliklerini, ofislerini, şantiyelerini, tüm organ - tüzel kişilikleri ve çalışanları ile birlikte kapsar.

(c) Töre/ Ahlâk/ Etik

Töre : Eski Türk dillerinde töre kelimesinden gelmiştir. “Örf, gelenek, görenek, âdet, erdemli ahlâk” anlamında kullanılır. Törebilim: Ahlâk felsefesi. (Ing: Customs, habits, mores, good behaviours, virtue, ethics, Fr: Vertu)

Ahlâk : Arapçada huy, mizac, seciye anlamına gelen hulk kelimesinin çoğuludur. Belli bir toplumun, belli bir dönemde, faziletli kabul ederek benimsediği toplumsal davranışlarla ilgili kurallar topluluğudur. Ahlâk-i fâzile, Ahlâk-ı hâmade. (Ing: Ethics code, moral values, moral obligation, moral code)

Etik : Yunancada karakter ve alışkanlıklar anlamına gelen “ethos” kelimesinden türemiştir. Dilimize Batı dillerinden girerek son 50 senede giderek yaygınlaşan kelime, “doğru, verimli, iyi, adil ve faydalı olanı ayırt ederek uygulayan davranışlar” anlamına gelmektedir. (Ing: Ethics, Fr: Ethique)

Özetle, günümüzde Töre, Ahlâk, Etik kelimeleri dilimizde ve diğer dillerde eşanlamlı sayılacak kadar birbiri ile örtüşür. Fakat genelde; Töre yerel kültüre ve topluluklara göre; Ahlâk çağa, topluma, dine ve kültüre göre kavramlaşmıştır. Etik kavramı ise farklı meslek ve disiplinlere göre oluşup, zamandan, coğrafyadan, din ve kültürden bağımsız gelişerek evrenselleşen ahlâki değerler için kullanılır.

Madde 4. Amaç ve Misyona Bağlılık

Üyelerin misyonu, TMB misyonu ile çelişkili olamaz. Üyeler, TMB misyonunu destekler, TMB'nin çalışmalarına gereğinde fikrî, maddi ve manevi katkıda bulunur. TMB ve üyeleri; dünya uygarlığını geliştirecek, toplumların refahını artıracak davranışlar sergilerler.

Madde 5. Saygınlık ve Güven

TMB ve organları, üyelerine güven vermek ve üyeler nezdinde saygınlık kazanmak için; üyelerine sunduğu hizmetlere gereken özeni gösterir; hizmeti geciktirmekten, çifte standartlı tutumlardan ve taraf olmaktan kesinlikle kaçınır.

Üyeler, topluma sundukları hizmet ve üretimlerin müteahhitlik mesleğinin gerektirdiği kalite ve koşullarda olmasını sağlamakla yükümlüdürler. Bilerek ve kasıtlı olarak hizmetlerinde kusur ve üretimlerinde hata yapmazlar. Hizmet ve ürünlerinin yasalara uygun olarak yerine getirilmesi sorumluluğunu taşırlar. Bütün özenlerine rağmen istemeden kullanıcıları zarara uğratmaları halinde bu zararların giderilmesini sağlamak için tüm iyi niyetli gayreti gösterirler.

TMB ve Üyeler, kamuoyunda müteahhitlik mesleğine duyulan güven ve saygınlığı sarsacak, zedeleyecek, haksız rekabete ve kazanca yol açacak davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar.

Madde 6. Çalışma Ortamı ve Çalışan Hakları

TMB ve üyeleri; çalışanlarına sağlıklı bir çalışma ortamı hazırlar, çalışanlarının kişiliklerine saygı duyar, kişisel gelişimlerini destekler, meslek ve görevlerine uygun eğitim olanakları sunarlar. Çalışanlarını yasalara aykırı işlem yapmaya, bedensel ve zihinsel kapasitelerinin üzerinde çalışmaya zorlayamazlar. Çalışanlarının işe alınmalarında ve çalışma süreçlerinde ırk, renk, din, cinsiyet, siyasi düşünce ve inançlara dayanan ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar.

Üyeler, şirketlerinin geleceği ile ilgili vizyonlarını ve fikirlerini çalışanları ile paylaşırlar; gerektiğinde çalışanlarının işle ilgili görüşlerinin alındığı, eleştiri ve şikâyetlerinin dinlendiği ve değerlendirildiği kurumsal çalışma ortamları hazırlarlar.

Üyeler, çalışanlarına dair “kişisel bilgi”lerin güvenlik içinde korunmasını ve gizli kalmasını sağlamakla sorumludurlar.

Madde 7. Kamu Görevlileri ve Siyasi Partiler

TMB ve Üyeleri; aktif görevde olan milletvekili, bakan veya kamu görevlilerini istihdam edemezler. (Kamu ortaklığı bulunan şirketlerin bünyesinde çalışan kamu görevlileri istisnadır)

Madde 8. Doğanın Korunması ve Kıt Kaynaklar

TMB ve üyeleri; doğa'nın insanlık için sadece bilinçsizce tüketilecek bir kaynak değil, bunun ötesinde korunması ve insan ihtiyaçlarının karşılanmasında ilham alınması gereken bir mentor olduğuna inanırlar. Bu nedenle, faaliyetlerinden dolayı doğanın, kültürel ve tarihî dokunun zarar görmesini önlemeye özen gösterirler, çevre korumaya ilişkin bütün yasal düzenlemelere gönülden katılır, çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve uygulamalarının yaygınlaşmasını desteklerler. Ölçsüz hammadde ve enerji tüketiminden, bilinçsiz savurganlıktan kaçınırlar; iklim değişimine sebep olabilecek her faaliyeti önlemeye çalışırlar.

Madde 9. Gerçeğe Uygun Bilgilendirme ve Bilgi Kullanma Sorumluluğu

TMB ve üyeleri, iş faaliyetleri çerçevesinde bilgi elde etme, kullanma ve saklama konusunda gerçeğe uygunluk ilkelerine özen gösterirler.

Üyeler, Türkiye Müteahhitler Birliği'ne gerekli bilgileri gerçeğe uygun ve doğru olarak verirler; diğer üyelerle ilgili olarak herhangi bir şekilde edindikleri bilgileri, onların aleyhlerine olacak şekilde kullanamazlar. Müşterileri ve iş ortakları ile ilgili bilgileri, onların izni veya yasal bir zorunluluk olmaksızın açıklamazlar, kullanamazlar.

Üyeler, toplum ve iş ahlâkının onaylamayacağı yol ve yöntemlere başvurarak kendilerine ait olmayan işlerle veya işletmelerle ilgili sır niteliğindeki bilgilere ulaşmaya çalışmazlar.

Madde 10. Hediye Kabulü ve Hediye Verme

Kişilerin veya kuruluşların tarafsızlığını, performansını, kararını veya görev yapmasını etkileyecek derecede ekonomik veya manevi değeri yüksek, doğrudan veya dolaylı olarak sunulan ve kabul edilen her türlü meta veya menfaat hediye kapsamına girer.

Bu anlamda temel ilke, TMB ve üyelerinin yasalara aykırı nitelikte hediye almaması ve hediye vermemesidir.

Ancak, bazı kamu kurumu veya sivil toplum kuruluşlarına; kuruma katkı anlamına gelen, kurumun kamu hizmetinde kullanabileceği, kurumun demirbaş listesine işlenerek sunulan, her iki tarafın yasal defterlerine işlenmek kaydı ile demirbaşlar ile, para değeri yasal defterlere açıkça işlenmek üzere, görevini bağış olarak yürütebilen kurumlara yapılan maddi bağışlar hediye addedilmezler.

Madde 11. Üyelerin Etik İlkelerin Uygulanmasındaki Sorumluluğu

Üyeler, kuruluşları içinde TMB Etik İlkeler Belgesi'nin uygulanmasını sağlamak; kendi işletme ve organlarında uygulayacakları, kendilerine ait özgün etik belgeleri geliştirmek ve yazılı kültüre dönüştürmek üzere çalışmalar yaparlar.

Madde 12. Başvuru Hakkı

Üyeler veya üçüncü tüzel kişiler ve şahıslar, herhangi bir TMB üyesinin, TMB Etik İlkeler Belgesi'nin kayıtlarına uymadığı hakkında bir kanıya sahip olursa, açık kimliği ve adresi ile kanıtlarını bildiren bir dilekçe düzenleyerek, TMB Etik İlkeler Belgesi'ne uymayan davranışı sergileyen üye hakkında TMB'ye başvurabilir.

Başvurular sadece yazılı dilekçe ile yapılabilir. Dilekçede başvuru sahibinin açık adresi ve imzası bulunması şarttır. Adres ve imza bulunmayan dilekçeler işleme alınmaz. Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve elden geldiğince ayrıntılı belirtilmelidir. Elde bulunan ve iddiayı destekleyen belgeler dilekçeye eklenir. Dilekçede başvuru konusu aykırı davranış iddiası; şikâyet konusu üye veya üye adına hareket eden kişinin adı; iddiaya konu olayın zamanı ve yeri somut biçimde belirtilir.

Dilekçenin TMB'ne ulaştığı tarih, başvuru tarihidir. Her dilekçe, TMB yasal kayıtlarına tarih ve kayıt numarası verilerek işlenir. Başvuru dilekçesi ve ekleri TMB yasal arşivinde saklanır.

Madde 13. TMB Etik Kurul Kararı

Etik Kurul, Genel Kurul veya Yönetim Kurulundan ayrı ayrı veya birlikte talep gelmesi halinde toplanır, bu Kurullar tarafından iletilen ve TMB üyelerinin Dernek amaçlarına, tüzüğüne, iş ahlaki ilkelerine ve iç yönetmeliklerine uygun olmayan davranışlarıyla ilgili konular hakkında incelenmesi talep edilen hususları inceleyip görüşünü belirler.

Etik Kurul, yukarıda belirtilen durumlarda, üyenin sözlü veya yazılı savunmasını sunması için (30) günlük süre tanır. Bu süre içerisinde savunma verilmezse Etik Kurul mevcut bilgi ve deliller doğrultusunda (30) gün içinde incelemesini tamamlar, oyçokluğu ile belirlediği görüşünü Yönetim Kuruluna bildirir.

Etik Kurul'un bütün inceleme çalışmaları gizlilik ilkesi esaslarında yürütülür. Hiçbir makama ve medyaya veya kamuoyuna "Konu Etik Kurulumuzca incelemeye alındı" ifadesinin dışında bir açıklama yapılamaz. Etik Kurul'un inceleme kararları, Yönetim Kurulu'nca onaylanmadan yürürlüğe giremez, yazılı veya sözlü açıklanamaz.

Etik Kurul'un, incelemeleri sonucunda oluşturduğu Sonuç Karar hiçbir mahkeme için hukuki mesnet anlamı taşımaz ve taraflar bu incelemeleri veya kararı kendi tezi için hukuksal belge olarak kullanamaz. Etik Kurul kararları, daha ziyade meslek haysiyetini ilgilendiren ve müteahhitlik sektörünün saygınlığını korumaya esas olan kararlardır.